

Sygnatura akt XII C 2207/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 30 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Małecka

Protokolant:p.o. stażysty W. F.

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa L. P.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Komendanta Powiatowego Policji w S.

- o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. kosztami sądowymi, których nie miał obowiązku uiścić powód obciąża Skarb Państwa,
3. zasądza od powoda na rzecz pełnomocnika pozwanego – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 września 2014 r. powód L. P.wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Powiatową Komendę Policji w S., domagając się zasądzenia od pozwanego kwoty 100.000 zł z tytułu strat moralnych oraz zadośćuczynienia, kwoty 100.000 zł z tytułu utraty wiary w sprawiedliwość oraz kwoty 462.000 zł z tytułu utraconych dochodów. Wniósł także o zasądzenie od pozwanego kosztów sądowych oraz zwrotu kosztów związanych z obroną i uczestnictwem w rozprawie.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że Komenda Powiatowa Policji w S.w 2006 r. umieściła za pośrednictwem swojego pracownika zdjęcie w (...)(...)Policji, wskazując, że jest to aktualne zdjęcie L. P.. Powód zaprzeczył jakoby było to zdjęcie przedstawiające jego osobę w 2006 r. Wskazał, że Sąd Rejonowy P. – N. M. i. W. w. P.wydał, na podstawie kwestionowanego przez powoda zdjęcia wyrok skazujący powoda na karę 2 lat i 4 miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności. Powód podał, że gdyby w (...)(...)Policji zamieszono zdjęcie odzwierciedlające jego wizerunek z 2006r. nie zostałby skazany, szczególnie, że znajomi powoda oraz świadkowie podawali jego odmienny rysopis. Wyjaśnił także,

że domaga się zasądzenia kwoty 100.000 zł z powodu oszustwa dokonanego przez Komendę Powiatową Policji, kwoty 100.000 zł z tytułu utraty wiary w sprawiedliwość oraz kwoty 462.000 zł z tytułu nieotrzymanych dochodów wraz z odsetkami od dnia 16 lutego 2006 r. Powód wniósł również o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu (k. 1-5 akt).

Postanowieniem z dnia 10 października 2014 r. Sąd zwolnił powoda od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu. (k. 69 akt).

W odpowiedzi na pozew z dnia 3 grudnia 2014 r. pozwany, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa w całości

i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Pozwany zaprzeczył wszystkim twierdzeniom powoda, wskazując, że kwestionowane przez powoda zdjęcie zostało wprowadzone do K. S.(...) Policji na prośbę policjanta Referatu Kryminalnego, który zajmował się poszukiwaniem osób ukrywających się przed organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości i który obecnie przebywa na emeryturze. Powód w 2006 r. był poszukiwany listem gończym, zaś jego zdjęcie zostało wprowadzone do systemu w trakcie aktywnych poszukiwań. Wskazał, że skargę powoda na działania policji w tym zakresie uznano za bezzasadną, bowiem pracownik cywilny policji oraz policjant wprowadzając zdjęcie do systemu działali zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Pozwany wskazał także, że prokuratura odmówiła wszczęcia śledztwa w zainicjowanej zawiadomieniem powoda sprawie o przekroczenie uprawnień i niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza policji poprzez niezgodne z przepisami okazywanie wizerunku powoda. Pozwany podał także, że kwestia prawidłowości umieszczenia zdjęcia powoda w systemie (...) była już badana przez odpowiednie organy, które nie dopatrzyły się w działaniu funkcjonariuszy publicznych żadnych nieprawidłowości. (k. 78-82 akt).

Pismem procesowym z dnia 8 stycznia 2015 r. powód, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika z urzędu, sprecyzował roszczenie zawarte w pozwie, wskazując, że domaga się uiszczenia kwoty 200.000 zł wraz z odsetkami za opóźnienie

w spełnieniu świadczenia od dnia 16 lutego 2006 r. do dnia zapłaty – tytułem zadośćuczynienia za krzywdę związaną ze zdarzeniami opisanymi w treści pozwu, w tym w szczególności związaną z bezprawnym, w ocenie powoda, skazaniem w postępowaniu karnym, opartym na bezprawnie wykorzystanej fotografii. Kwota

ta stanowi w odczuciu powoda odpowiednie zadośćuczynienie za krzywdę wynikającą

z brutalnego oskarżenia oraz bezprawnego skazania, co napiętnowało powoda wśród innych osób i stygmatyzuje go jako osobę nieuczciwą. Powód doznał bowiem uszczerbku zdrowia psychicznego, utracił wiarę w wymiar sprawiedliwości, boi się kontaktu z organami władzy, czuje się zastraszone i oszukiwany, wielokrotnie powtarza to samo, gdyż ma wrażenie, że nikt mu nie wierzy, cierpi na bezsenność i koszmary. Stan ten utrzymuje się od momentu powzięcia wiadomości o zdjęciu i w ocenie powoda nie widać szans na jego poprawę. Nadto wyjaśnił, że powód domaga się zasądzenia kwoty 462.000 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia od dnia 16 lutego 2006 r. do dnia zapłaty tytułem szkody (straty i utracone korzyści), którą powód poniósł w wyniku pozbawienia go wolności oraz zasądzającego odszkodowanie, co pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym ze zdarzeniami opisanymi w treści pozwu, w tym w szczególności z bezprawnym, w ocenie powoda, skazaniem w postępowaniu karnym, opartym na bezprawnie wykorzystanej fotografii. Podał, że kwota ta stanowi wielokrotność 28 miesięcy pozbawienia wolności oraz kwoty 16.500 zł, którą powód byłby w jego ocenie w stanie spłacać, gdyby nie pozbawienie wolności w sprawie III K(...). (k. 117 -120 akt).

Pismem procesowym z dnia 26 grudnia 2014 r. powód powołując się na pismo Komendy Powiatowej Policji w S. wskazał, że umieszczone w systemie (...) nie było zdjęciem powoda, lecz osoby podobnej do niego. Wyjaśnił, że naruszono jego dobra osobiste w ten sposób, że oszukano go i przypisano mu inną podobiznę, co skutkowało postawieniem mu zarzutów o popełnienie przestępstwa. Nadto zdaniem powoda, bezprawnie pozbawiono go możliwości zarobkowania, bowiem na podstawie nie jego zdjęcia sporządzono akt oskarżenia. (k. 127-130 akt).

Pismem z dnia 6 lutego 2015 r. pozwany zaprzeczył, jakoby zdjęcie zamieszczone w systemie (...) przedstawiało podobiznę innej osoby aniżeli powód oraz by zamieszczenie zdjęcia nastąpiło z naruszeniem prawa. Wskazał także, że wyrok zapadł w sprawie III K (...) był poddany kontroli Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Zdaniem pozwanego, strona powodowa nie wykazała w żaden sposób, że działania pozwanego były bezprawne, jak również zakwestionowała, aby powód wykazał szkodę i wystąpienie krzywdy niemajątkowej, ich rozmiarów, a także związku przyczynowego pomiędzy rzekomo bezprawnym działaniem pozwanego a wystąpieniem szkody czy też krzywdy. Powód nie wykazał także uszczerbku na zdrowiu. Pozwany wskazał, że Sąd wydając wyrok karny oparł go na całokształcie materiału dowodowego zebranego w sprawie, a wynik okazania wizerunku powoda dwóm świadkom nie był kluczowym dowodem w sprawie. Nadto powód w żaden sposób nie wykazał, ile zarabiał przed osadzeniem ani jakie kwalifikacje posiada, które uzasadniałyby przypuszczenie, że na wolności byłby w stanie zarabiać kwoty umożliwiające dokonywanie spłaty pożyczki w wysokości 16.500 zł miesięcznie. Niezależnie od powyższego, pozwany

uznał żądanie powoda za przedawnione, bowiem powód już w toku sprawy III K (...) miał wgląd w akta zawierające przedmiotową fotografię, zaś pismem z dnia 11 grudnia 2013 r. zawiadomił prokuraturę o nieprawidłowym, jego zdaniem, postępowaniu z omawianym zdjęciem przez konkretnych funkcjonariuszy. Pozwany zakwestionował także dokonane przez powoda wyliczenie odsetek. Nadto nawet gdyby uznać datę 16 lutego 2006 r. za datę początkową naliczania odsetek, to większość uległaby przedawnieniu. (k. 290 – 297 akt).

Na rozprawie z dnia 16 marca 2015 r. powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie. (k. 350 akt).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 lutego 2006 r. cywilny pracownik Komendy Powiatowej Policji w S. na prośbę funkcjonariusza policji, wprowadził do (...) (...) Policji (...) fotografię przedstawiającą powoda oznaczoną nr (...). Przyczyną odnotowania zdjęcia były „poszukiwania zwyczajne”, bowiem powód ukrywał się wówczas przed organami wymiaru sprawiedliwości. Z czynności pozyskania i umieszczenia zdjęcia powoda w systemie (...) nie sporządzono protokołu

W dniu 17 lutego 2006 r. przedstawiono powodowi zarzuty.

W dniu 21 lutego 2006 r. po zatrzymaniu powoda zmieniono przyczynę zamieszczenia zdjęcia na „inne zainteresowania Policji”.

W dniu 2 listopada 2006 r. funkcjonariusz Komendy Miejskiej Policji w P., w toku postępowania przygotowawczego (...) Prokuratury Rejonowej P. – (...) dokonał okazania świadkom A. M. i K. W. oraz innym podejrzanym wizerunku L. P. naniesionego na tablice poglądowe. Zdjęcie powoda pochodziło ze zbioru zdjęć sygnalitycznych. W 2006 r. nie było warunków technicznych do okazywania fotografii kolorowej z wizerunkiem powoda.

dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 13 lutego 2014 r. (k. 89 -91 akt), fotografia powoda znajdująca się w bazie danych (...) pod nr (...) (k. 282 i 299 akt), protokół okazania wizerunku powoda K. W. (k. 14 - 15, 135 i 138 akt), protokół okazania wizerunku powoda A. M. (k. 15-16 i 136 i 137 akt), pismo Komendy Powiatowej Policji w S. z dnia 18 kwietnia 2014 r. (k. 19 akt), sprawozdanie z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w sprawie skargi powoda (k. 87 akt), pismo Komendanta Powiatowego Policji w S. z dnia 16 czerwca 2014 r. (k. 88 akt), pismo Komendy Miejskiej Policji w P. z dnia 19 lutego 2014 r. (k. 21 i 145 akt), pismo Komendy Powiatowej Policji w S. z dnia 24 lipca 2014 r. (k. 2 i 147 akt), częściowo zeznania powoda (adnotacja 00:04:30 e-protokołu z dnia 16 marca 2015 r. k. 350-352 akt).

Wyrokiem z dnia 14 września 2011 r. Sąd Rejonowy P. –. N. M. i. W. w. P. w sprawie o sygnaturze akt III K (...) uznał L. P. za winnego ciągu przestępstw z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk i art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk oraz art. 286 § 1 kk i art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 91 § 1 kk. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że uznał za wiarygodne dowody z zeznań świadków A. M. i K. W., którym okazano tablice poglądowe ze zdjęciem L. P.. Sąd stwierdził w uzasadnieniu, że wskazani wyżej świadkowie nie byli w stanie jednoznacznie wskazać na L. P. jako na najemcę (zapewne z uwagi na jakość tych fotografii), to jednak podali, że twarz powoda najbardziej przypomina im osobę, która była w ich biurze.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie o sygnaturze (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok z dnia 14 września 2011 r. uznając apelację za oczywiście bezzasadną. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że Sąd Rejonowy słusznie uznał zeznania świadków A. M. i K. W. za wiarygodne.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego P. –. N. M. i. W. w. P. dnia

14 września 2011 r. w sprawie o sygnaturze akt (...) (k. 169-199 akt), wyrok z dnia 23 lutego 2012 r. Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie o sygnaturze XVII Ka(...) (k. 200-210 akt), protokoły przesłuchania świadków P. W. w toku postępowania przygotowawczego (k. 10 i 149 akt), protokół przesłuchania świadka J. C. w toku postępowania przygotowawczego (k. 11-12 i 150-151 akt), protokół okazania wizerunku powoda K. W. (k. 14 - 15, 135 i 138 akt), protokół okazania wizerunku powoda A. M. (k. 15-16 i 136 i 137 akt), fotografia powoda z 2006 r. (k. 22 i 148 akt), tablica poglądowa (k. 23, 139 akt), protokół rozprawy głównej z dnia 7 września 2011 r. (k. 154 - 160 akt), częściowo zeznania powoda
(adnotacja 00:04:30 e-protokołu z dnia 16 marca 2015 r. k. 350-352 akt).

Postanowieniem z dnia 13 lutego 2014 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w R. odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza Komendy Miejskiej Policji w P., prowadzącego postępowanie przygotowawcze (...) Prokuratury Rejonowej P. - (...), poprzez niezgodne z przepisami dokonanie okazań wizerunku L. P..

dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (k. 89 -91 akt),

W dniu 17 marca 2014 r. powód złożył skargę na Komendę Powiatową Policji w S. dotyczącą bezprawnego umieszczenia fotografii powoda w policyjnym systemie (...) w 2006 r. Skarga została przekazana przez Komendę Główną Policji do Komendy Powiatowej Policji w S.. W trakcie prowadzonego postępowania ustalono, że zdjęcie zostało wprowadzone do systemu (...) przez pracownika cywilnego na prośbę funkcjonariusza, który w tamtym czasie pełnił służbę w Zespole (...) Komendy Powiatowej Policji w S.. Zadaniem tego zespołu było poszukiwanie osób ukrywających się przed wymiarem sprawiedliwości. Zdjęcie zostało umieszczone w policyjnym systemie w trakcie aktywnych poszukiwań, które umożliwiają m.in. przetworzenie i wykorzystanie informacji, w tym fotografii osób, także bez wiedzy i zgody danej osoby, w celu realizacji zadań ustawowo nałożonych na Policję. Skarga została uznana przez Komendę Policji w S. za niezasadną, bowiem pozyskanie i umieszczenie zdjęcia w systemie (...), było zgodne z obowiązującymi przepisami.

dowód: pismo Komendy Powiatowej Policji w S. z dnia 18 kwietnia 2014 r. (k. 19 akt), pismo powoda (k. 85 akt), pismo powoda z dnia 21 maja 2014 r. (86 akt), sprawozdanie z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w sprawie skargi powoda (k. 87 akt), pismo Komendanta Powiatowego Policji w S. z dnia 16 czerwca 2014 r. (k. 88 akt).

Postanowieniem z dnia 29 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy P. - S. M. w P. w sprawie o sygnaturze VIII Kp(...) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 13 lutego 2014 r.

dowód: postanowienie z dnia 29 lipca 2014 r. (k. 167 -168 akt),

W teczkach poszukiwań nie ujawniono oryginału zdjęcia, które wprowadzono do bazy danych systemu (...) pod nr (...).

dowód: pismo Komendy Powiatowej Policji w S. z dnia 17 stycznia 2015 r. (k. 298 akt), pismo Komendy Powiatowej Policji w S. z dnia 21 stycznia 2015 r. (k. 281 akt).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych i prywatnych, które uznał za w pełni wiarygodne oraz częściowo zeznań powoda. Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie były kwestionowane przez strony. Również Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne z urzędu. Wiarygodność kserokopii dokumentów również nie budziła wątpliwości Sądu. Mimo, że kserokopia nie jest dokumentem, a stanowi jedynie element twierdzenia strony o istnieniu dokumentu o treści odpowiadającej kserokopii, to w niniejszej sprawie żadna ze stron nie podniosła zarzutów kwestionujących istnienie określonych dokumentów prywatnych czy urzędowych.

Sąd częściowo dał wiarę **zeznaniom powoda**, w zakresie w jakim pokrywają się z wiarygodnym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. W szczególności Sąd uznał za wiarygodne zeznania powoda, na okoliczność czynności okazania wizerunku powoda świadkom A. M. oraz K. W. oraz skazania powoda prawomocnym wyrokiem z dnia 14 września 2011 r. Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom powoda, że zdjęcie oznaczone nr (...), które w dniu 14 lutego 2006 r. zostało zamieszczone w systemie (...) nie przedstawia osoby powoda.

Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z akt Sądu Okręgowego w Poznaniu o sygn. akt I C (...), albowiem uznał, o czym niżej, że nie doszło na skutek działania powoda do powstania szkody po jego stronie oraz z akt Sądu Rejonowego P. – N. M. i. W. w. P. o sygn. akt II (...) stojąc na stanowisku, że nie wystąpiła po jego stronie w związku z działaniami pozwanego krzywda. Akta sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w Złotowie pozostają natomiast bez związku z niemniejszą sprawą. Co istotne, powód powstanie krzywdy i szkody, na których oparł powództwo, wiąże bowiem z postępowaniem karnym toczącym się przed Sądem Rejonowym P. – N. M. i. W. w. P. w sprawie o sygn. akt II (...). Sąd oddalił również wniosek powoda o przesłuchanie w charakterze świadków A. M. i K. W. oraz przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychologa uznając, iż przeprowadzenie w/w dowodów jest nieprzydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód domagał się w niniejszym procesie zasądzenia od pozwanego kwoty 200.000 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia od dnia 16 lutego 2006 r. do dnia zapłaty – tytułem zadośćuczynienia za krzywdę związaną ze zdarzeniami opisanymi w treści pozwu czyli wprowadzeniem do systemu (...) zdjęcia powoda w 2006 r., a w konsekwencji z bezprawnym skazaniem w postępowaniu karnym, opartym na bezprawnie wykorzystanej fotografii. Jednocześnie domagał się zasądzenia kwoty 462.000 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia od dnia 16 lutego 2006 r. do dnia zapłaty tytułem szkody (straty i utracone korzyści), którą powód poniósł w wyniku pozbawienia go wolności.

Odpowiedzialność pozwanego wynika z art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, oparta na art. 417 k.c. powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy ustawowe przesłanki, tj. bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Zwrócić także należy uwagę, iż kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania (zaniechania), z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynikła szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego.

Wskazać w tym miejscu należy, że rozważając kwestię odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa przewidzianej w art. 417 k.c. należy brać pod uwagę konstytucyjny model tej odpowiedzialności przewidziany w art. 77 Konstytucji, który łączy obowiązek naprawienia szkody jedynie z działaniem obiektywnie niezgodnym z prawem, eliminując znaczenie czynnika subiektywnego w postaci winy sprawcy szkody. Zgodnie z kolei z art. 361 § 1 kpc, zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2 art. 361 kpc). Zauważyć także należy, że przez szkodę w rozumieniu art. 417 kc przepisu należy rozumieć także szkodę niemajątkową, a więc również krzywdę, o której mowa w art. 448 k.c., co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że jeżeli źródłem odpowiedzialności jest szkoda pozostająca w normalnym związku przyczynowym z wykonywaniem władzy publicznej, to jest ona oparta na przesłance bezprawności. Utrzymanie jako przesłanki tej odpowiedzialności także czynnika subiektywnego w postaci

winy naruszałoby konstytucyjnie ukształtowaną zasadę odpowiedzialności państwa za działania w sferze imperium (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r. III CZP 25/11).

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych jest art. 23 kc i 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne.

W razie dokonanego naruszenia powód może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Możliwość taką ustawodawca przewidział w art. 448 k.c. Przepis art. 24 k.c. statuuje domniemanie bezprawności działania naruszającego czyjeś dobro osobiste. Domniemanie bezprawności, które ustanowił ustawodawca w art. 24 kc zwalnia jedynie stronę domagającą się ochrony dobra osobistego od wykazania, że działanie naruszające cudze dobro osobiste było bezprawne. Nie zwalnia natomiast takiej osoby od wykazania, że do naruszenia jej dobra osobistego doszło na skutek działania czy też zaniechania sprawcy.

Jak wynika z przytoczonych przepisów polskie prawo nie przewiduje zamkniętego katalogu dóbr chronionych prawnie. Tym niemniej aby dochodzić zadośćuczynienia za ich naruszenie, nie wystarczy samo wskazanie zdarzenia, które spowodowało to naruszenie, ale także powód musi wskazać jakie konkretnie dobra osobiste zostały naruszone. Przy wyjaśnianiu istoty dóbr osobistych i związanych z nimi praw osobistych dominujący jest pogląd wskazujący, iż przy ocenie czy doszło do naruszenia dóbr osobistych decydujące znaczenie ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ile to jaką reakcją wywołuje w społeczeństwie to naruszenie. Podkreśla się przy tym, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, którego ochrony domaga się osoba zgłaszająca żądanie należy brać pod uwagę całokształt okoliczności (tak Komentarz do Kodeksu Cywilnego. Księga pierwsza. Część Ogólna Stanisław Dmowski, Stanisław Rudnicki, uwagi do art. 23 k.c. Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2007). Tym samym podkreślić należy, że powód, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika nie sprecyzował z naruszeniem jakiego dobra osobistego powód wiąże swoje roszczenie.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd doszedł do przekonania, że powód nie wykazał bezprawności działania Skarbu Państwa co do wprowadzenia fotografii powoda do systemu (...)i co do wykorzystania fotografii powoda w toku postępowania karnego. Przede wszystkim zauważyć należy, że Sąd Rejonowy N. –. M.i W.w P.wydał wyrok skazujący powoda w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w skład którego m.in. wchodziły zeznania świadków K. W.oraz A. M.na okoliczność zidentyfikowania sprawcy przestępstwa oskarżonego w sprawie III(...). Podkreślić należy, powyższy wyrok poddany został kontroli instancyjnej na skutek apelacji strony powodowej. Sąd Okręgowy utrzymał wyrok w mocy, oddalając apelację jako oczywiście bezzasadną. Tym samym Sąd Okręgowy w Poznaniu zaakceptował rozstrzygnięcie zawarte w tym wyroku, jak również dokonaną przez Sąd Rejonowy N. –. M. i. W. w. P.ocenę wiarygodności zeznań świadków, w tym A. M.i K. W.. Podkreślić w tym miejscu należy, że wyłącznie właściwym do oceny wiarygodności dowodów zgromadzonych w postępowaniu karnym prowadzonym w sprawie III (...)oraz legalności działań policji był sąd karny. Niedopuszczalne jest zatem dokonywanie prób wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu karnego w postępowaniu cywilnym. Nadmienić w tym miejscu należy, że Sąd RejonowyP. –. N. M. i. W. w Poznaniu wydając wyrok w sprawie III(...), a następnie Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymując ten wyrok w mocy wskazały, że zeznania świadków po okazaniu im wizerunku powoda nie były jedynym dowodem w sprawie wskazującym na sprawstwo powoda.

Niezależnie od powyższego kwestia prawidłowości okazania wizerunku powoda świadkom była badana przez Prokuraturę Rejonową w Rawiczu, która nie dopatrzyła się nieprawidłowości i odmówiła wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza Komendy Miejskiej Policji w P., prowadzącego postępowanie przygotowawcze (...), poprzez niezgodne z przepisami dokonanie okazań wizerunku L. P.. Postanowienie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu.

Powód złożył także skargę na działania policji dotyczącą bezprawnego umieszczenia fotografii powoda w policyjnym systemie (...) w 2006 r. Podkreślić należy, że skarga została uznana za niezasadną z uwagi na zgodność z przepisami prawa działań funkcjonariuszy policji. Wskazać w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 20 ust. 2a pkt 3 i 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U.2015.355 j.t.), Policja może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać w celu realizacji zadań ustawowych informacje, w tym dane osobowe, o osobach o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swoją tożsamość i osobach poszukiwanych, także bez ich wiedzy i zgody.

Tym samym powód nie wykazał bezprawności działania pozwanego. W żaden sposób nie dowiódł bowiem bezprawności okazania jego wizerunku świadkom ani bezprawności skazania. Wobec powyższego niezasadne okazało się żądanie powoda domagającego się wynagrodzenia szkody w wysokości 462.000 zł, szczególnie, że twierdzenia powoda odnośnie wysokości szkody jaką rzekomo poniósł nie zostały poparte żadnymi dowodami. Analogicznie, z uwagi na brak wykazania bezprawności działania pozwanego oraz brak naruszenia poprzez działania pozwanego jakiegokolwiek dobra osobistego powoda, niezasadne okazało się żądanie zasądzenia zadośćuczynienia.

Wobec powyższego, Sąd oddalił powództwo i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Ubocznie należy wskazać, że w przypadku odmiennej oceny stanu prawnego i uznania, że po stronie pozwanej doszło do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda i powstania szkody, żądanie strony powodowej również podlegałoby oddaleniu wobec skutecznego podniesienia przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczeń w oparciu o treść art. 442¹§ 1 kpc. Sąd uznał, że najpóźniejszą datą dowiedzenia się przez pozwanego o w/w szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (przy uwzględnieniu faktu, iż powód jako oskarżony miał dostęp do całości zebranego w sprawie karnej materiału dowodowego), byłby dzień ogłoszenia wyroku z dnia 14 września 2011r. przez Sąd Rejonowy P. N. M. i. W. w. P. w sprawie o sygn. akt III (...). Tym samym, złożenie pozwu w niniejszej sprawie w dniu 19 września 2014r. (oddanie pisma w administracji Aresztu Śledczego w S.) nastąpiło już po upływie trzech lat od dowiedzenia się przez powoda o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (osobą tą był Skarb Państwa).

Z uwagi na to, że powód był w całości zwolniony od kosztów sądowych, Sąd w punkcie 2 wyroku, obciążył Skarb Państwa kosztami, których powód nie miał obowiązku ponieść (art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)(punkt 2 wyroku).

O kosztach Sąd orzekł na zasadzie art. 98 kpc obciążając nimi stronę powodową, która przegrała niniejszy proces. Koszty procesu stanowiła kwota 7.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (zgodnie z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu). Koszty zasądzono na rzecz Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, stosownie do art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturze Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U.2013.1150 j.t.), reprezentującej Skarb Państwa w niniejszej sprawie. Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie 3 wyroku.

Nadmienić należy, że Sąd mając na uwadze art. 109 § 1 kpc, nie orzekł o kosztach zastępstwa procesowego pełnomocnika powoda z urzędu, z uwagi na brak wniosku w tym zakresie.

/-/ SSO Małgorzata Małecka